

Technology-Mediated Instruction: майбутнє освітнього простору

Рязанцева Д.В.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри мовної підготовки*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

м. Харків, Україна

e-mail: kafmp@ukr.net

Повномасштабне вторгнення РФ кардинально змінило підходи до освіти в Україні – студентам та викладачам необхідно було рятуватись від фізичної небезпеки, а після цього намагались пов'язати нові реалії зі старим життям. Проте у руйнації можливо віднайти позитивний бік – українська система освіти реформується та вдосконалюється, зростає якість дистанційного навчання, впроваджується велика кількість інновацій.

Україна вже продемонструвала всьому світу високий рівень діджиталізації у багатьох сферах життя, а оскільки країна не має безпекових гарантій діджиталізація освітніх процесів та поєднання дистанційного та очного навчання стане майбутнім системи освіти у роботі з іноземними студентами і її вдосконалення зможе надавати конкурентні переваги на глобальній освітній арені. Сучасні науковці погоджуються у думці, що навчання через технології на даний момент є одним з перспективних напрямків використання ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій) у процесі навчання української мови іноземних студентів.

В мережі Інтернет часто використовуються такі синоніми Technology-Mediated Instruction (навчання через технології) як Blended learning (змішане навчання), або Hybrid Learning (гібридне навчання), Web-Enhanced Instruction (веб-розширене навчання) і Mixed-Model Instruction (навчання в змішаному режимі). Теоретичні та практичні питання організації змішаного навчання студентів висвітлені в роботах В. Бикова, С. Литвиної, В. Кухаренко, О. Спіріна. На сьогоднішній день, існує велика кількість визначень змішаного навчання. Так, К. Бугайчук та ін., аналізуючи роботи різних авторів, наголошує,

що змішане навчання це: поєднання елементів традиційного навчання й онлайн курсів; комбінація педагогічних теорій і технологій; навчальна методологія, викладання та підхід, який поєднує в собі традиційні методи в класі з комп'ютерною діяльністю для навчання; результат інтегрування онлайн курсів з традиційним навчанням; комбінація різних технологій в єдиний інтегрований навчальний підхід; навчальна програма, що містить суміш очного та електронного навчання, спектр форматів і медіа [2].

ТМІ допомагає досягати навчальних цілей за допомогою поєднання різних засобів подачі навчального іншомовного матеріалу та об'єднаних курсів, які створюються із застосуванням сучасних веб-технологій, використовуючи «face-to-face» (традиційне навчання в аудиторії) та неформальне навчання, онлайн взаємодію, контрольовану навчальну діяльність студентів на основі їх самостійного вибору власної траєкторії навчання.

У вітчизняних ЗВО існують три можливі сценарії навчання через технології:

- аудиторне навчання, доповнене інтернет-ресурсами. Метою такого доповнення є поглиблення теоретичних знань, відпрацювання навичок, самоаналіз власної навчальної діяльності тощо;

- аудиторне навчання, доповнене онлайн-компонентами. Зазвичай, такі онлайн-компоненти – це практичні заняття, тести, завдання для виконання самостійної роботи, які завантажені у відповідну навчальну платформу та їх виконання обов'язково контролюється викладачем. В більшості випадків система управління навчанням, яку використовує ЗВО, також дозволяє проводити поточний і підсумковий контроль та автоматично фіксувати навчальні досягнення студентів;

- чергування аудиторних занять з онлайн- заняттями. Зокрема, лекційні заняття можуть бути проведені в онлайн-режимі, практичні та лабораторні – очно. Натомість, за кордоном поширення набули такі моделі змішаного навчання: Face to Face Driver (аудиторне навчання доповнене онлайн-

компонентами); Rotation (передбачає розподіл навчального часу між індивідуальним онлайн і аудиторним навчанням з викладачем); Flex (основна частина курсу засвоюється студентами самостійно за допомогою цифрових технологій, з практичними вправами або поясненнями на складні теми, консультаціями викладача зі студентами в малих групах або індивідуально); Onlinelab (навчальний матеріал вивчається в межах навчального закладу за допомогою цифрових технологій в аудиторіях, обладнаних комп'ютерною технікою, з супроводженням викладача, який присутній в аудиторії та має змогу оперативно надати консультації); Self- blend (студентам надається право вибору додаткових навчальних курсів, які вивчаються у дистанційному форматі); Online Driver (більша частина навчального курсу впроваджується в життя за допомогою комп'ютерних ресурсів, але передбачені також очні зустрічі з викладачем, які є обов'язковими) та інші.

ТМІ має високий потенціал, оскільки його основна ідея не лише використання сучасних технологій, а персоналізація навчання. Це доводять науковці інституту Клейтона Крістенсена (США), які визначають, що «змішане навчання передбачає використання Інтернету, щоб дозволити кожному студенту збільшити персоналізований навчальний досвід за часом, місцем та темпом навчання» [3]. Змішане навчання є популярним у ЗВО Європи, США та Азії. Розглянемо деякі особливості організації ТМІ студентів у іноземних закладах вищої освіти, використання яких вважаємо перспективними для організації навчання іноземних студентів в Україні.

Перша особливість організації змішаного навчання являє собою вивчення нового матеріалу курсу або предмету за сценарієм переміщення між станціями. Група студентів ділиться на три підгрупи, які працюють одночасно на трьох різних станціях (зонах). Перша підгрупа студентів може працювати під керівництвом викладача (перша станція), друга – у команді (друга станція), а третя – займатися онлайн-навчанням. Потім підгрупи змінюють станції. Перевага цієї особливості організації змішаного навчання полягає в тому, що

повторення одного і того ж матеріалу відбувається тричі – на трьох станціях. Цей сценарій набув широкого розповсюдження в школах та коледжах США, Німеччині, Франції та інших країн. Також, ця особливість організації змішаного навчання дає можливість займатись студентам за індивідуальним графіком навчання.

Друга особливість організації змішаного навчання дає можливість студентам або кожному бажаючому пройти онлайн-курс за сценарієм La Carte, який передбачає перегляд і вивчення саме онлайн-запису викладача. Навчання A La Carte — це модель навчання, за якою студенти обирають і оплачують окремі курси або модулі, а не цілу програму, подібно до того, як в ресторані замовляють окремі страви з меню, а не комплексний обід. Така гнучкість дозволяє учням адаптувати свій навчальний процес, вивчати факультативні предмети або доповнювати основні курси необхідними знаннями. Курси La Carte можуть бути відмінним варіантом, коли навчальні заклади не можуть надати особливих можливостей для навчання. Сценарій La Carte з успіхом використовується в різних закладах вищої освіти Європи, США, Азії, України. Наприклад, усім відома платформа Coursera Стенфордського університету в США пропонує велику кількість безкоштовних курсів з різних дисциплін, також цю технологію використовує проєкт Erasmus + «Curriculum for Blended Learning», у якому беруть участь країни: Латвія, Австрія, Великобританія, та проєкт «Blended learning courses for teacher educators between Asia and Europe», який об'єднує Францію, Бельгію, Данію, Естонію та 4 азіатські країни – Малайзію, Бангладеш, Бутан, Пакистанські країни. Мета проєкту – професійний розвиток педагогічних працівників в галузі змішаного навчання на основі інноваційних конструктивістських теорій. Проєкт – Prometheus є громадським проєктом масових відкритих онлайн-курсів в Україні. Мета проєкту – надання доступу до онлайн-курсів всім бажаючим. На даній платформі представлені курси не тільки викладачів провідних українських закладів вищої освіти України, але і професорів з інших країн. Студент, або

інший бажаючий, може мати доступ до відеолекцій, записаних прямо в аудиторії у живому спілкуванні, до конспектів, завдань, додаткових відеоматеріалів та семінарів від провідних фахівців галузі комп'ютерних наук.

Штучний інтелект наразі також активно залучають до покращення рівня освіти. Він може оперувати великою кількістю даних та адаптувати свої методи навчання з урахуванням індивідуальності, досліджуючи особливості її взаємодії з ним. Наразі в США такі програми, як the Intelligent Tutoring System, можуть реагувати на пізнавальні потреби студента, давати відповідний зворотний зв'язок та персоналізувати вміст відповідно до інтересів студентів. Використання можливостей штучного інтелекту є також перспективним і у вітчизняній освіті. Роль викладача у ТМІ навчанні змінюється, оскільки збільшується ймовірність неправильного тлумачення теоретичного матеріалу без живого спілкування з іншими студентами та викладачем, виникає необхідність контролю штучного інтелекту. Тому важливим завданням та основною роллю викладача у майбутньому освітньому процесі буде надання допомоги й керування діяльністю здобувача в процесі побудови власної освітньої траєкторії студента.

Проте, запроваджуючи ТМІ навчання в процес професійної підготовки, слід врахувати, що ефективність інновацій у навчальному процесі потребує не лише критичного підходу до впроваджуваного нововведення, а й ретельного аналізу можливих результатів, це зумовлює необхідність у проведенні контрольних досліджень, які дозволяють своєчасно виявити труднощі в процесі планування, організації та змісту навчального процесу, а також проблеми в адаптації педагогів і студентів до нових умов освітнього середовища.

Отже, факт переходу до змішаного навчання є важливим для створення умов подальшого розвитку вищої освіти та залучення іноземних студентів до вітчизняних ЗВО, тому не потребує подальшого обговорення. Персоналізація навчання, можливість складання гнучкого індивідуального графіку навчання, можливість вибору навчальних дисциплін є майбутнім освіти. При цьому

перехід від традиційної форми навчання до змішаної не простий та вимагає пошуку оптимальних методів та механізмів управління освітнім процесом.

Запровадження дистанційної форми навчання та її подальше вдосконалення потребує значних зусиль та ресурсів, але може стати одним із ключових напрямів подальшої модернізації вищої освіти.

Література:

1. Большаніна С. Б., Диченко Т. В., Чайченко Н. Н. Застосування платформи MIX для організації змішаного навчання загальної хімії здобувачів інженерних спеціальностей на платформі MIX електронного ресурсу Сумського державного університету. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Том 75. No 1. С. 138–152. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v75i1.2577>.
2. Бугайчук К. Л. Змішане навчання: теоретичний аналіз та стратегія впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2016. Том 54, No 4. С. 1–18. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v54i4.1434>.
3. Blended Learning. Retrieved from: <https://www.christenseninstitute.org/blendedlearning/>.
4. The Definition Of Blended Learning. Retrieved from: <http://www.teachthought.com/blended-learning-2/thedefinition-of-blended-learning/>

Метод TBLT у навчанні іноземців української мови

Снігурова І. І.

старший викладач кафедри української мови

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

м. Харків, Україна

e-mail: irinasnihurova71@gmail.com

У сучасній педагогічній науці постійно обговорюють проблеми методів навчання іноземним мовам. Педагоги аналізують методи оволодіння мовами, пропонують нові методиками, які ще не пройшли багаторічну апробацію, а також модернізують та удосконалюють ті методи, що набули популярності завдяки отриманим позитивним результатам.

Педагогічні методи змінювалися з часом через появу нових даних у психології та лінгвістики. Вони трансформувалися, набували нових рис або кардинально змінювалися відповідно до соціальних вимог суспільства.

У науковій літературі описано такі методи навчання іноземним мовам: